

Tábor 16.4.2012
čj. SRS 015517/2012

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 3 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 2.4.-15.4.2012

1. Počasí

Počátkem dubna došlo ke znatelnému ochlazení s proměnlivým počasím. Dne 8. dubna ranní teploty na mnoha místech poklesly k -3 až -8 °C, jinak se denní teploty pohybovaly v rozmezí 10 až 15 °C. Přetrvával trend suchého počasí. Ve druhé polovině sledovaného období došlo k mírnému oteplení a dostavily se i srážky.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Na sušších lokalitách s lehčími propustnými půdami, kde ozimé obiloviny hůře přezimovaly a kde v posledních dvou týdnech spadlo jen minimální množství srážek, rostliny nemohou plně využít dusík z regeneračního přihnojení a chřadnou, někde i odumírají. Na mnoha místech došlo k zaorání porostů a osetí jařinami. U porostů určených pro krmné účely bylo přistoupeno k došetí obilovinami jarními. Vzhledem k chladnému počasí jařiny pomalu vzcházejí. Probíhá chemická ochrana obilovin proti plevelům a přihnojování. Probíhá druhé ošetření ozimých řepok insekticidy. Bylo provedeno odkamenění půdy a následně zasázeny rané odrůdy brambor. Nyní probíhá sázení ostatních odrůd brambor.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 25–30 BBCH)

Porosty pšenic se nacházejí ve fázích od páté viditelné odnože do začátku sloupkování.

Napadení listů a listových pochev ružovou sněžnou plísnovitostí obilnin (*Monographella nivalis*) ve slabé intenzitě bylo zjištěno v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 12.4.).

Pozorování se provádí v době začínající jarní vegetace (krátce po roztátí sněhu). Kontroluje se napadení a poškození porostu (na zemi ležící listy pokryté myceliem houby, poruchy vzcházení a skvrny na listech) při úhlopříčném průchodu porostem. Po roztátí sněhu bývají listy pokryté bílým, později narůžovělým myceliem. Po oschnutí se mycelium mění v méně nápadný šedý, suchý povlak. Rostliny, které přežily, mohou mít později různé zahnědlé skvrny na bázích stébel a listových pochvách.

Preventivní ochranou je použití mořeného osiva, podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátorů růstu k podpoře odnožení, popřípadě vláčení silně napadených porostů.

První výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby pšenice (*Giberella spp.*)** na pochvách listů byl zaznamenán v okrese České Budějovice (Branišov u Dubného, 4.4.). První výskyt **stéblolamu pšenice (*Oculimacula yallundae*)** na listových pochvách byl zaznamenán v okrese České Budějovice (Branišov u Dubného, 4.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Rostliny vybrané do vzorku se vyryjí i s kořeny.

Ochrana: vyhnout se zbytečně časnému setí ozimů. Podporou rozkladu posklizňových zbytků se omezuje zdroj infekce. Při aplikaci chemické ochrany je výhodnější použít kombinace fungicidů, které mají účinnost i na listové choroby. Aplikaci je nutno provést v růstové fázi 30 – 32 BBCH (tj. počátek sloupkování až fáze 2. kolénka) při napadení 15 – 25 % hlavních odnoží, nebo když více než 15 % rostlin vykazuje příznaky napadení pod 1. sloupnutou pochvou. Aplikací růstových regulátorů je možno redukovat ztráty, které by vznikly případným polehnutím.

Hraboš polní (*Microtus arvalis*) lokální střední výskyty byly zaznamenány v okrese Prachatice (Prachatice, 12.4.), České Budějovice (Olešník, 11.4.). Slabý výskyt byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 11.4., Blatnice, 5.4.), Písek (Horní Ostrovec, 10.4.), Prachatice (Prachatice, 4.4.) a v okrese Jindřichův Hradec (Břilice, 4.4.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 25-30 BBCH)

Růstové fáze se pohybují v rozmezí od páté viditelné odnože do začátku sloupkování, kdy se hlavní i vedlejší odnože zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat. Porosty jsou po přihnojení v dobrém výživném stavu.

Padlí travní (*Blumeria graminis* sp. *hordei*) první výskyt byl zaznamenán v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 11.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). **Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH.**

Střední výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** zaznamenán v okrese Tábor (Dobronice u Chýnova, 11.4.), slabý výskyt této choroby pozorován v okrese Pelhřimov (Mezná u Pelhřimova, 12.4.) a v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 11.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu.

První výskyt **stéblolamu ječmene (*Oculimacula yalundae*)** pozorován v okrese České Budějovice (Jaronice, 4.4.) a v okrese Třebíč (Valeč u Hrotovic, 4.4.). Rovněž první výskyt **lemované stébelné skvrnitosti (*Rhizoctonia cerealis*)** byl pozorován v okrese České Budějovice (Jaronice, 4.4.). První výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby**

(Giberella spp.) zaznamenán v okrese Třebíč (Valeč u Hrotovic, 4.4.) a v okrese České Budějovice (Jaronice, 4.4.).

Způsob pozorování a indikace ochrany viz pšenice ozimá.

První výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (Pyrenophora teres)** byl zaznamenán v okrese České Budějovice (Jaronice, 4.4.) a v okrese Pelhřimov (Bákovice, 12.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina.

Prvořadým ochranným opatřením je výběr odrůd, které jsou geneticky více odolné k napadení chorobou. Moření osiva účinnými mořidly je předpokladem potlačení primární infekce. Ošetření se provádí podle signalizace, nebo při ohrožení od fáze 30 (začátek sloupkování) do fáze BBCH 59 (počátek metání).

Šedobílá sněžná plísňovitost obilnin (Typhula incarnata) byla pozorována v okrese Třebíč (Valeč u Hrotovic, 4.4.)

Pozorování napadení rostlin se provádí v době začínající jarní vegetace a rovněž koncem odnožování (29-30 BBCH). Hodnotí se napadení porostu při úhlopříčném průchodu.

Preventivní ochranou porostu je podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátoru růstu k podpoře odnožení, popřípadě vlácení silně napadených porostů.

Střední výskyty **hraboše polního (Microtus arvalis)** zaznamenány v okrese České Budějovice (Chodeč, 12.4, Záblatí, 11.4.), slabé výskyty tohoto škůdce zaznamenány v okrese Třebíč (Valeč u Hrotovic, 11.4.) a v okrese Písek (Cerhonice, 10.4.).

Způsob pozorování a indikace ochrany viz pšenice ozimá.

Poškození porostů **prasetem divokým (Sus strofa)** zaznamenáno v okrese Písek (Cerhonice, 10.4.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (30-32 BBCH)

Porosty řepky jsou ve fázi od počátku prodlužovacího růstu do fáze viditelného druhého internodia. Současný průběh počasí spolu s regeneračním přihnojením umožnili řepkám zdárně regenerovat a zahájit prodlužovací růst.

Poškození suchem zjištěno v okrese Třebíč (Březník, 11.4.). Nachází se zde rozprasky v půdě širší než 1,5 cm a zbytky aplikovaných hnojiv.

Poškození porostu při přihnojování **dusíkatým hnojivem** bylo pozorováno v okrese Jihlava (Heroltice, 10.4.).

První slabý výskyt **fomového černání stonku řepky (Leptosphaeria maculans)** sledováno v okrese Jihlava (Velký Beranov, 2.4.) a Jindřichův Hradec (Břilice, 4.4.).

(U porostů napadených touto chorobou již na podzim dochází nyní k rozšiřování na další listy.)

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Ochrana: zdravé osivo, minimálně tříletý osevní postup. Časně jarní fungicidní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

První výskyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** ve slabé intenzitě byly zaznamenány v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 4.4.), Tábor (Březnice, 6.4.), Jihlava (Heroltice u Jihlavy, 10.4.), Třebíč (Březník, 11.4.), Jihlava (Velký Beranov, 12.4.), Pelhřimov (Lipice, 13.4.). Slabý výskyt tohoto škůdce byl zjištěn v okrese České Budějovice (Jaronice, 13.4.).

Výskyt **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** v Mörickeho miskách byl zachycen v okrese Jihlava (Velký Beranov, 2.4.), Třebíč (Březník, 4.4.).

Slabé výskyty brouků **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** v Mörickeho miskách byly pozorovány v okrese Pelhřimov (Humpolec, 2.4., Buřenice, 5.4., Lipice, 5.4.), Tábor (Oblajovice, 3.4., Březnice u Bechyně, 3.4.), Jihlava (Heroltice u Jihlavy, 10.4.), Třebíč (Březník, 11.4.).

Slabé výskyty brouků **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*)** byl pozorován v okrese Jihlava (Velký Beranov, 2.4.), Pelhřimov (Buřenice, 10.4., Lipice, 5.4., Humpolec, 2.4.), Třebíč (Březník, 11.4.), Tábor (Oblajovice, 3.4., Březnice u Bechyně, 3.4.).

Zjišťování výskytu brouků v Mörickeho miskách se provádí 2 x týdně ve 2 miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu brouků. Mörickeho misky nebo žluté lepové desky se umístí na 2 protilehlé strany vybraného porostu, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou. Aby se snížilo povrchové napětí vody, kápne se do každé misky saponátový přípravek a při jarních mrazících se přidá lžice kuchyňské soli, aby voda nezamrzala. Množství brouků se kontroluje tak, že se obsah misky přelije přes husté síto a brouci se po usušení určí a spočítají.

OŠETŘENÍ se provádí ihned po zjištění, že průměrný výskyt brouků krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) přesáhl 3 ks na 1 misku a 1 den, u krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus palidactylus*) přesáhl 5 ks na 1 misku a 1 den.

Slabé výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly pozorovány v okrese Třebíč (Jaroměřice nad Rokytnou, 5.4., Březník, 11.4.), Prachatice (Prachatice, 6.4.), Písek (Horní Ostrovec, 10.4.).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

Poškození porostu **prasetem divokým (*Sus scrofa*)** bylo pozorováno v okrese Třebíč (Březník, 11.4.).

Při náhodném průzkumu v okrese Jindřichův Hradec (Břilice, 4.4.) bylo zjištěno zaplevelení pozemku **lipnicí roční (*Poa annua*)** a **rozrazilem perským (*Veronica persica*)**.

MÁK SETÝ (RF 10)

Porosty máku právě vzcházejí. Následující dny se ukáže, zda nedošlo k poškození vzcházejících porostů mrazy z počátku tohoto týdne.

Zatím nebyli pozorováni brouci **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)**.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 99)

V okrese Pelhřimov (Čížkov, 28.3.) na sadbových hlízách byl pozorován a následně laboratorně potvrzen výskyt **fomové suché hniloby (*Phoma exigua* var. *foveata*)**, **fusariové hniloby bramboru (*Fusarium* spp.)** a **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)**.

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ (RF 23-25)

Růstové fáze se pohybují od objevení druhého pravého listu do fáze prodlužovacího růstu lodyh případně listová růžice již byla vytvořena.

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán v okrese České Budějovice (Dubné, 4.4., Hosín, 5.4., Zahájí u Hluboké nad Vltavou, 11.4., Bohunice nad Vltavou, 11.4., Borovany, 12.4., Chodeč, 12.4.), střední výskyt byl zaznamenán v okrese České Budějovice (Dříteň, 11.4.), Tábor (Dolní Hořice, 12.4.). Slabé výskyty tohoto škůdce byly pozorovány v okrese Pelhřimov (Petrovice u Humpolce, 11.4.), Písek (Cerhonice, 4.4. a 11.4.).

Způsob pozorování viz pšenice ozimá.

SIGNALIZACE OŠETŘENÍ TRVÁ u ohrožených porostů. Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

TTP (RF 23 - 29)

Růstové fáze se v trvalých travních porostech pohybují ve fázích od tří odnoží do devíti a více viditelných odnoží.

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Břilice, 4.4.). Slabé výskyty tohoto škůdce byly zjištěny v okrese Jihlava (Kosov u Jihlavy, 2.4.), Písek (Přeštěnice, 5.4., Strážovice u Mirotic, 6.4.), Třebíč (Slavětice, 11.4.).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

V okrese Písek (Strážovice u Mirotic, 6.4.) byl zaznamenán vyšší výskyt **krtka obecného (*Talpa europae*)** oproti předchozím létům.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech